Vammaisasiain pohjoismaisen yhteistyön toimintasuunnitelma 2015–2017

Ihmisoikeudet • Monimuotoisuus • Vapaa liikkuvuus

**Vammaisasiain pohjoismaisen yhteistyön
toimintasuunnitelma 2015–2017**

Ihmisoikeudet • Monimuotoisuus • Vapaa liikkuvuus

ISBN 978-92-893-4274-2 (PRINT)

ISBN 978-92-893-4275-9 (PDF)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2015-738>

ANP 2015:738

© Pohjoismaiden ministerineuvosto 2015

Ulkoasu: Gitte Wejnold

Kannen valokuva: Norden.org, SignElements.com

Valokuvat: Norden.org, SignElements.com, Imagesubscription.com

Paino: Rosendahls-Schultz Grafisk

Painos: 100

Kirjasinlaji: Meta LR

Paperi: Munken Polar

Printed in Denmark

www.norden.org/nordpub

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on yksi maailman laajimpia alueellisia yhteistyömuotoja. Yhteistyön piiriin kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti.

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla tärkeänä osana eurooppalaista ja kansainvälistä yhteistyötä. Pohjoismaisen yhteisön tavoitteena on vahva Pohjola vahvassa Euroopassa.

Pohjoismainen yhteistyö pyrkii vahvistamaan pohjoismaisia ja alueellisia etuja ja arvoja globaalissa maailmassa. Maiden yhteiset arvot lujittavat osaltaan Pohjolan asemaa yhtenä maailman innovatiivisimmista ja kilpailukykyisimmistä alueista.

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

Puhelin (+45) 3396 0200

www.norden.org

Vammaisasiain pohjoismaisen yhteistyön toimintasuunnitelma 2015–2017

Ihmisoikeudet • Monimuotoisuus • Vapaa liikkuvuus

Sisältö

Vammaisasiain pohjoismainen yhteistyö	6
<i>Ihmisoikeudet</i>	6
<i>Pohjoismaista hyötyä vammaisasiain yhteistyöstä</i>	7
Vammaisasiain pohjoismaisen yhteistyön toimintasuunnitelma	8
<i>Toimintasuunnitelman tavoite</i>	8
Toimintasuunnitelman painopistealueet	9
Suunnitellut toimet	10
Työn eteneminen	19

Vammaisasiain pohjoismainen yhteistyö

Vammaisten henkilöiden osallisuus yhteiskunnassa on tärkeä tavoite pohjoismaisessa yhteistyössä. Pohjoismainen yhteistyö perustuu Pohjoismaiden sekä Ahvenanmaan, Färsaarten ja Grönlannin yhteisiin arvoihin, joihin kuuluvat demokratia, oikeusvaltio ja tasa-arvo.

Pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan periaatteisiin kuuluvat yhtäläiset mahdollisuudet kaikille kansalaisille ja turvallisuus sukupuoleen, etniseen taustaan, uskontoon, vakaumukseen, toimintakykyyn, ikään tai seksuaaliseen suuntautumiseen katsomatta. Yhteiskunnan perusarvoihin kuuluvat myös sosiaaliset oikeudet sekä periaate, jonka mukaan kaikilla tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet sosiaali- ja terveyspalveluihin, koulutukseen ja kulttuuriin.

Pohjoismaat pyrkivät kestävään yhteiskuntakehitykseen, joka pohjautuu kansalaisten yksilönvapauteen sekä mahdollisuuteen toteuttaa itseään.

Pohjoismaisten yhteistyöministerien helmikuussa 2014 antamassa visiojulkilausumassa *Pohjola – yhdessä olemme vahvempia* ilmaistaan muun muassa visio siitä, että kansalaisilla olisi parhaat mahdolliset edellytykset liikkua Pohjoismaiden välillä ja että Pohjola olisi innovatiivinen alue etenkin hyvinvoinnin, koulutuksen, luovuuden, yrittäjyyden, kestävä kehityksen ja tutkimuksen aloilla. Yhteistyöministerit haluavat myös varmistaa, että pohjoismainen yhteistyö kansainvälisissä kysymyksissä täydentää muissa organisaatioissa tehtävää yhteistyötä. Pohjoismaisen yhteistyön tavoitteena on synnyttää pohjoismaista hyötyä ja lisäarvoa kaikille ja johtaa konkreettisiin tuloksiin.

Ihmisoikeudet

Monimuotoisuus on tärkeä osa pohjoismaisen yhteistyön ideologiaa ja se luo edellytykset kaikkien ihmisten yhtäläisille mahdollisuuksille, sosiaaliselle solidaarisuudelle ja turvallisuudelle. Monimuotoisuus on osa lähes kaikkea toimintaa, ja yksilön mahdollisuus osallistua

yhteiskuntaan ja sen päätöksentekoon on keskeistä pohjoismaisessa yhteistyössä.

Vammaispolitiikan tavoitteena on vammaisten henkilöiden osallistaminen kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla. Oikeuksia koskeva näkökulma on politiikassa koko ajan entistä tärkeämpi ja kansainvälisesti se ilmenee etenkin vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyssä YK:n yleissopimuksessa.

Kaikki Pohjoismaat ovat allekirjoittaneet yleissopimuksen, ja se on ratifioitu Norjassa, Ruotsissa, Tanskassa sekä Färsaarilla ja Grönlannissa. Islanti, Suomi ja Ahvenanmaa valmistelevat ratifiointia, jonka on tarkoitus toteutua lähitulevaisuudessa. Yleissopimuksen valinnainen pöytäkirja koskien yksilön valitusoikeutta on ratifioitu Ruotsissa ja Tanskassa.

YK:n yleissopimuksen artiklassa 33 kuvataan, miten sopimuksen allekirjoittaneiden valtioiden tulee panna sopimus täytäntöön omien hallintorakenteidensa puitteissa ja

kolmen eritysmekanismin avulla. Maiden tulee järjestää sopimuksen koordinaatio ja seuranta, ja lisäksi seurantaan tulee ottaa mukaan vammaisia henkilöitä heitä edustavien organisaatioiden kautta.

Pohjoismaista hyötyä vammaisasiain yhteistyöstä

Vammaispolitiikkaa tehdään samanaikaisesti monella eri tasolla. Suuri osa politiikasta valmistellaan kansallisella tasolla, ja yhteistä Pohjoismaille on se, että yhä suurempi osa politiikan toteutuksesta on kuntien vastuulla. Vammaisasiain pohjoismaista yhteistyötä tehdään etenkin eri tahojen ja eri tasojen tiedon- ja kokemustenvaihdon muodossa. Vammaisjärjestöt, viranomaiset, tutkijat, poliittiset puolueet ja valtioneuvostojen kansalliat pyrkivät yhteistyössä luomaan yhteisen kuvan siitä, miten lait, tuki ja palvelut toimivat käytännössä ja miten osallisuutta voidaan parantaa niiden avulla.

Pohjoismaat osallistuvat kansainväliseen yhteistyöhön ja ottavat vaikutteita suoraan ja epäsuorasti kansainvälisistä politiikan päätöksistä ja suuntauksista sekä yleisestä markkinoiden ja yhteiskunnan kehityksestä. Yhteistyön avulla maat voivat poistaa rajaesteitä, muuttaa lainsäädäntöä, jakaa hyviä esimerkkejä ja välttää toistamasta samoja virheitä. Yhteistyön avulla maat helpottavat haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien aktiivista osallistumista yhteiskuntaan.

Pohjoismaisella hyödyllä tarkoitetaan sitä, että yhteispohjoismaisilla ratkaisuilla saavutetaan huomattavaa myönteistä etua kansalliseen toteutukseen nähden.

Yhteistyö ilmentää ja kehittää pohjoismaista yhteenkuuluvuutta sekä lisää pohjoismaista osaamista ja kilpailukykyä.

Tässä toimintasuunnitelmassa pohjoismaista hyötyä kuvataan edellä esitetyn määritelmän pohjalta sekä yleistavoitteiden että jokaisen painopistealueen osalta.

Vammaisasiain pohjoismaisen yhteistyön toimintasuunnitelma

Tämän toimintasuunnitelman painopistealueet ja toimet pohjautuvat ministerineuvoston strategioihin, Pohjoismaiden kansallisiin vammaispolitiikan strategioihin, Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen raporttiin vammaispolitiikan edellytysten suuntauksista¹ sekä Pohjoismaiden vammaispolitiikkaa koskevaan hankeraporttiin (*Funkti-onshinderpolitik i Norden*).

Toimintasuunnitelma muodostuu yleistavoitteista sekä toimista kolmella painopistealueella: ihmisoi-keudet, monimuotoisuus ja vapaa liikkuvuus.

Toimintasuunnitelma sisältää toimia, jotka ovat luonteeltaan yleisiä ja strategisia ja keskittyvät vammaisnäkökulman valtavir- taistamiseen siten, että jokainen politiikkasektori vastaa omalta osaltaan vammaispolitiikasta. Tämä ei kuitenkaan sulje pois muuta hanketoimintaa, jota toteutetaan samanaikaisesti ajankohtaisten

aihepiirien osalta.

Vammaispolitiikka on monialainen kysymys, ja näin ollen toiminta- suunnitelmaan kuuluu useita toimia, joissa vastuu jakautuu Pohjoismai- den ministerineuvoston alakohtaisil- le ministerineuvostoilte².

Toimintasuunnitelman tavoite

Toimintasuunnitelma yleistavoitte- na on edistää vammaisten henki- löiden tehokasta osallistamista parantamalla pohjoismaista tiedon- vaihtoa ja vahvistamalla yhteistyötä vammaispoliittisissa kysymyksissä.

Vammaisasiain pohjoismaisen yhteistyön tavoitteena on

- tuoda hyötyä Pohjoismaille ja pohjoismaalaisille, joilla on toimintarajoitteita
- täydentää ja vahvistaa käynnis- sä olevia kansallisia prosesse- ja, joiden tavoitteena on osallistaminen yhteiskunnan kaikilla aloilla
- syventää ja tuoda synergiaa muihin kansainvälisiin yhteis-

työmuotoihin ja -prosesseihin, joilla pyritään osallistamiseen

- toimia hyvänä esimerkkinä julkisten toimijoiden työlle mo- nimuotoisuuden ja vammaisten henkilöiden osallistamiseksi.

Menetelmät

- Luodaan edellytyksiä koke- mustenvaihdolle, osaamisen ylläpitämiselle ja menetelmien kehittämiselle, joiden tavoitte- na on edistää vammaisten hen- kilöiden osallistamista tietyille strategisille alueille ja erikseen valittuihin yhteyksiin.
- Lisätään tietoisuutta vammais- näkökulmasta Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjois- maiden neuvoston keskeisissä toiminnoissa, kuten sihteeris- töissä, laitoksissa, ohjelmissa ja verkostoissa.
- Helpotetaan vammaisten hen- kilöiden pääsyä Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjois- maiden neuvoston toimintaan.

¹ <http://www.nordicwelfare.org/Publications/Trender-i-funktionshinderpolitiken/>

² Pohjoismaiden ministerineuvosto koostuu yhdestätoista eri politiikan alan ministerineuvostosta. Näistä yhden muodostaa pohjoismaiset yhteistyöministerit, joilla on yleisvastuu toiminnasta. Jokaista ministerineuvostoa kohden on virkamieskomitea, joka koostuu alasta vastaavien Pohjoismaiden ministeriöiden virkamiehistä. Yhteistyöministerien alainen virkamieskomitea on nimeltään Pohjoismainen yhteistyökomitea. Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö hallinnoi kaikkien ministerineuvostojen ja virkamieskomiteoiden työtä ja koordinoi työtä ministerineuvoston alaisten laitosten, ohjelmien ja hankkeiden parissa.

Toimintasuunnitelman painopistealueet

Ihmisoikeudet

Tuetaan ja vahvistetaan YK:n vammaissopimuksen kansallista toteutusta ja seurantaa.

Monimuotoisuus

Vahvistetaan osallistamista monimuotoisuusnäkökulman pohjalta, edistetään yhdenvertaisuutta sekä ehkäistään vammaisiin kohdistuvaa syrjintää pohjoismaisen yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla vammaisuusnäkökulman valtavirtaistamisen kautta.

Vapaa liikkuvuus

Edistetään vapaata liikkuvuutta ja pyritään poistamaan vammaisten henkilöiden kohtaamia rajaesteitä.

Suunnitellut toimet

Alla kuvaillut toimet ovat alustavia ehdotuksia, joita asianomaiset sektorit voivat halutessaan kehittää edelleen.

Painopistealue 1:

Ihmisoikeuksien toteuttaminen

YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista on suhteellisen uusi. Tämän painopistealueen tavoitteena on edistää maiden ihmisoikeustyötä tukemalla yleissopimuksen kansallisen tason täytäntöönpanoon ja valvontaan liittyviä prosesseja.

Tämän painopistealueen tavoitteena on

- luoda kokemustenvaihdon foorumeita ja kehittää tehokkaita välineitä YK:n yleissopimuksen täytäntöön panemiseksi
- syventää ymmärrystä YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanosta
- luoda synergiaa muiden kansainvälisten yhteistyömuotojen ja osallistamiseen tähtäävien prosessien kanssa
- vahvistaa YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanoon osallistuvien henkilöiden osaamista
- löytää hyviä esimerkkejä YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanosta.

Toimenpide 1.1 Asiantuntijaverkosto YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanon vahvistamiseksi

Pohjoismainen hyvinvointikeskus koordinoi verkoston toimintaa. Maat ja itsehallintoalueet nimeävät asian-
tuntijaverkoston jäsenet. Verkosto kokoontuu vuosittain ja yhteydenpitoa on säännöllisesti koko toimintasuunnitelman toteutuskauden ajan.

YK:n yleissopimuksen tähän soveltuvia artikloja ovat muun muassa artikla 33 yleissopimuksen kansallisesta täytäntöönpanosta, artikla 4.3 vammaisten henkilöiden ja heidän edustajiensa osallistamisesta sekä artikla 32 kansainvälisestä yhteistyöstä.

Kustannukset: Toteutetaan Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen budjetin puitteissa.

Toimenpide 1.2 YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanoa koskeva konferenssi

Pohjoismainen hyvinvointikeskus järjestää konferensseja, jotka käsittelevät YK:n vammaisyleissopimuksen täytäntöönpanoa. Täytäntöönpanon lisäksi konferenssit voivat myös käsitellä muita yleissopimuksen artikloja.

YK:n yleissopimuksen tähän soveltuva artikla on muun muassa artikla 33 yleissopimuksen kansallisesta täytäntöönpanosta.

Kustannukset: Toteutetaan Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen budjetin puitteissa.

Toimenpide 1.3 Pohjoismainen koulutus toimintarajoitteista ja vammaisten oikeuksista

Pohjoismainen hyvinvointikeskus kehittää yhteistyössä koulutus- ja tutkimusministerineuvoston ja koulutus- ja tutkimusvirkamieskomitean sekä soveltuvien koulutuslaitosten kanssa irlantilaisen mallin (International Disability Law Summer School³) mukaisen koulutusohjelman.

YK:n yleissopimuksen tähän soveltuvia artikloja ovat artikla 33 yleissopimuksen kansallisesta täytäntöönpanosta ja artikla 4.3 vammaisten henkilöiden ja heidän edustajiensa osallistamisesta.

Kustannukset: Arvioidut kustannukset ovat 300 000 DKK.

³http://www.nuigalway.ie/cdlp/Summer_School_2015/summer_school_2015_info.html

Painopistealue 2: Monimuotoisuus ja vammaisnäkökulman valtavirtaistaminen

Vammaisnäkökulmaan perustuva monimuotoisuustyö merkitsee esteettömyyttä laajassa merkityksessä ja koskee myös ympäristön suunnittelun, palvelujen ja viestinnän esteettömyyttä.

Pohjoismaiden ministerineuvoston kestävän kehityksen strategian puitteissa toteutetaan sosiaali- ja terveyspolitiikan ministerineuvoston ja tasa-arvoasiain ministerineuvoston yhteistyönä kolmiosainen hanke.

Tavoitteena on vammaisnäkökulman valtavirtaistaminen tietyissä virallisen pohjoismaisen yhteistyön strategisesti valituissa yhteyksissä. Hanketta koordinoi ja sen toteuttaa Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen alaisuudessa toimivan Vammaisalan pohjoismaisen yhteistyöneuvoston sihteeristö.

Tämän painopistealueen toimien tavoitteena on

- luoda järjestelmä vammaisnäkökulman valtavirtaistamiselle pohjoismaisessa yhteistyössä

huomioiden myös sukupuoli- ja tasa-arvonäkökulman

- järjestää vähintään kaksi työpajaa ja asiantuntijakokousta koskien vammaisiin naisiin ja miehiin kohdistuvaa sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa
- laatia toimenpide-ehdotuksia vammaisiin henkilöihin kohdistuvan sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemiseksi
- edistää kestävästä kehityksestä esteettömän suunnittelun kautta, muun muassa perustamalla pohjoismainen työryhmä
- helpottaa vammaisten henkilöiden pääsyä Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden neuvoston toimintaan
- laatia ehdotus siitä, miten pohjoismaista yhteistyötä esteettömän suunnittelun alalla tulee jatkossa järjestää.

Kustannukset: Hankkeen kokonaisbudjetti on 1 000 000 Tanskan kruunua kestävän kehityksen strategian monimuotoisuustavoitteiden toteutukseen varatuista määrärahoista.

Toimenpide 2.1 Järjestelmällinen seuranta ja vammaisnäkökulman huomioiminen virallisessa pohjoismaisessa yhteistyössä sektorivastuuperiaatteen mukaisesti

Tämä toimenpide toteutetaan läheisessä yhteistyössä Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden neuvoston sihteeristöjen vastuuhenkilöiden kanssa. Tähän sisältyy neuvojen antaminen siitä, miten kehitetään esteettömiä kokouksia ja viestintää sekä miten monimuotoisuusnäkökulma huomioidaan henkilöstöpolitiikassa muun muassa työympäristön ja rekrytoinnin osalta. On tärkeää, että erityisesti henkilöstöasioista vastaavat henkilöt osallistuvat tähän työhön. Työtä toteutetaan huomioiden tasa-arvonäkökulman valtavirtaistaminen, kestävä kehitys ja aiemmin toteutettu ministerineuvoston toiminnan monimuotoisuusselvitys.

YK:n yleissopimuksen tähän soveltuvat artikkelit ovat artikla 4 yleisistä velvoitteista, artikla 8 tietoisuuden lisäämisestä, artikla 29 osallistumisesta poliittiseen ja

julkiseen elämään, artikla 27 työstä ja työllistymisestä sekä artikla 32 kansainvälisestä yhteistyöstä.

Kustannukset: Rahoitetaan kestävä kehityksen monimuotoisuustavoitteiden toteuttamiseen varatuista määrärahoista.

Toimenpide 2.2 Moniperusteinen syrjintä ja vammaisiin naisiin ja miehiin kohdistuva sukupuoleen perustuva väkivalta

Tässä hankkeessa kerätään tietoa moniperusteisesta syrjinnästä ja syrjintäsuojasta sekä erilaisten väkivallan muotojen uhasta vammaisia henkilöitä kohtaan. Hankkeessa huomioidaan miehet ja naiset, tytöt ja pojat ja kerätään hyviä esimerkkejä sekä ennaltaehkäisystä että ihmisten kohtaamisesta ja välitetään niistä tietoa. Tavoitteena on laatia aiheesta Pohjoismaille toimenpide-ehdotus ja suositus.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen

soveltuvat artikkelit tämän hankkeen osalta ovat muun muassa yleiset periaatteet syrjimättömyydestä ja esteettömyydestä mutta myös monet yleissopimuksen oikeuksia koskevat artikkelit. Artikla 6 koskee vammaisia naisia, artikla 16 vapautta hyväksikäytöstä, väkivallasta tai pahoinpitelystä, artikla 12 yhdenvertaisuutta lain edessä ja artikla 13 oikeussuojan saavutettavuutta. Myös artikla 32 kansainvälisestä yhteistyöstä on tässä yhteydessä tärkeä.

Kustannukset: Rahoitetaan kestävä kehityksen monimuotoisuustavoitteiden toteuttamiseen varatuista määrärahoista.

Toimenpide 2.3 Esteettömän suunnittelun työryhmä välineenä kestävä yhteiskunnan rakentamisessa

Perustetaan esteettömän suunnittelun asiantuntijoista koostuva työryhmä. Ryhmän jäsenet toimivat tukena esteettömän suunnittelun täytäntöönpanossa ja työssä tavoit-

teena tehdä pohjoismaisesta yhteistyöstä entistä esteettömämpää laajassa merkityksessä. Ryhmän jäsenet auttavat tarveanalyysien laadinnassa ja tekevät ehdotuksia esteettömyyden parantamiseksi.

Ryhmä laatii myös tulevaisuuteen suuntautuvan ehdotuksen pohjoismaisesta yhteistyöstä esteettömän suunnittelun alalla.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen tähän soveltuvat artikkelit ovat muun muassa artikla 9 esteettömyydestä ja saavutettavuudesta, artikla 29 osallistumisesta poliittiseen ja julkiseen elämään ja artikla 32 kansainvälisestä yhteistyöstä.

Kustannukset: Rahoitetaan kestävä kehityksen monimuotoisuustavoitteiden toteuttamiseen varatuista määrärahoista.

Painopistealue 3: Vapaa liikkuvuus

Liikkuvuutta haittaavien rajaesteiden tunnistaminen ja poistaminen maiden väliltä kuuluu pohjoismaisen yhteistyön painopisteisiin. Rajaesteyhteistyölle on hiljattain laadittu uusi yleinen toimintasuunnitelma⁴, ja lisäksi sosiaali- ja terveysalalla on käynnissä omaa rajaestetyötä. Vaikka monia rajaesteitä on jo poistettu ja useita selvityksiä ja hankkeita on käynnistetty, vammaisten henkilöiden hyväksi on vielä paljon tehtävää. Tämä voi johtua osittain siitä, että vammaisnäkökulmaa ei ole tuotu esiin selvästi tai että lisäksi on poistettava myös muita esteitä, jotta aivan kaikki kansalaiset voisivat hyödyntää maiden välistä liikkuvuutta. Myös EU:ssa on erityispanostuksia vammaisiin kohdistuvien esteiden poistamiseksi⁵.

Tämän painopistealueen toimien tavoitteena on

- vahvistaa vammaisnäkökulmaan liittyvää osaamista niiden toimijoiden parissa, jotka selvittävät ja tekevät ehdotuk-

sia rajaesteiden poistamiseksi; järjestetään kaksi vuotuista kokousta, joihin Vammaisalan pohjoismaisen yhteistyöneuvoston edustajat osallistuvat

- vahvistaa Vammaisalan pohjoismaisen yhteistyöneuvoston jäsenten osaamista rajaesteyhteistyöstä.

Perimmäinen tavoite on poistaa vammaisten ihmisten liikkuvuutta haittaavat esteet maiden väliltä

Toimenpide 3.1 Vammaisnäkökulman tiedostaminen ja huomioiminen rajaesteyhteistyössä

Tätä toteutetaan yhteistyössä Vammaisalan pohjoismaisen yhteistyöneuvoston ja rajaesteneuvoston kanssa vuotuisten kokousten kautta. Yhteistyö huomioidaan Vammaisalan yhteistyöneuvoston vuosien 2015–2017 budjetissa.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen tähän soveltuvia artikloja ovat muun

muassa artikla 18 vapaasta liikkuvuudesta, artikla 9 esteettömydestä ja saavutettavuudesta ja artikla 32 kansainvälisestä yhteistyöstä.

Kustannukset: Hanke toteutetaan Vammaisalan pohjoismainen yhteistyöneuvoston budjetin puitteissa.

3.2 Vammaisten henkilöiden liikkuvuuden selvittäminen pohjoismaisilla työmarkkinoilla

Tämä hanke tulee vielä jalkauttaa vahvemmin työelämäsektorilla, jolla on koordinointi- ja rahoitusvastuu. Pohjoismainen hyvinvointikeskus kehittää työelämän ministerineuvoston ja työelämän virkamieskomitean sekä muiden sidosryhmien kanssa yhteistyössä tutkimushanketta vammaisten henkilöiden liikkuvuudesta pohjoismaisilla työmarkkinoilla. Sidosryhmiä ovat Vammaisalan pohjoismainen yhteistyöneuvosto, Nordjobb, Haloo Pohjola, sosiaaliturvaryhmä, pohjoismaista sosiaalipalvelusopimusta käsittelevä työryhmä, vammaisjär-

¹ <http://www.norden.org/fi/pohjoismaiden-ministerineuvosto/yhteistyöministerit-mr-sam/rajaestetyoe>

² http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/disability_and_old_age/c11415_fi.htm

jestöjen nuorisojärjestöt, Pohjoismaiden neuvoston tietyt valiokunnat, ammatilliset yhteistyöelimet sekä työnantajajärjestöt.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen tähän soveltuvia artikloja ovat muun muassa artikla 27 työstä ja työllisyydestä, artikla 9 esteettömydestä ja saavutettavuudesta, artikla 20 henkilökohtaisesta liikkumisesta ja artikla 32 kansainvälisestä yhteistyöstä.

Kustannukset: Kustannusten arvioidaan olevan 200 000 Tanskan kruunua.

3.3 Vammaisten henkilöiden koulutukseen liittyvän Pohjoismaiden välisen liikkuvuuden selvittäminen

Tämä hanke on jalkautettava vahvemmin koulutus- ja tutkimussektorille, jolla on koordinointi- ja rahoitusvastuu. Vuoropuhelua tarvitaan myös hankkeen mahdollisten käytännön toteuttajien kanssa.

Muita sidosryhmiä ovat Nordjobb, Haloo Pohjola, sosiaaliturvaryhmä, pohjoismaista sosiaalipalvelusopimusta käsittelevä työryhmä, vammaisjärjestöjen nuorisojärjestöt ja Pohjoismaiden neuvoston tietyt valiokunnat.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen tähän soveltuvia artikloja ovat muun muassa artikla 24 koulutuksesta, artikla 9 esteettömydestä ja saavutettavuudesta sekä artikla 32 kansainvälisestä yhteistyöstä.

Kustannukset: Kustannusten arvioidaan olevan 300 000 Tanskan kruunua.

Työn eteneminen

Kaikkia tämän toimintasuunnitelman toimenpiteitä on kuvattu yleisellä tasolla ja niitä on muokattava edelleen. Yksityiskohtaisemat kuvaukset laaditaan prosessin edetessä.

Jokaiselle toimenpiteelle laaditaan yksityiskohtainen hanke- ja viestintäsuunnitelma, vastuunjako ja budjetti. Tämä tehdään yhteistyössä Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön avaintoimijoiden kanssa.

Osa toimenpiteistä voidaan panna täytäntöön heti. Osa ehdotetuista toimista on ensin jalkautettava, käsiteltävä ja niistä on päätettävä Pohjoismaiden ministerineuvoston alakohtaisissa ministerineuvostoissa.

On tärkeää, että vammaiset henkilöt ja heidän edustajansa osallistetaan mielekkäällä tavalla toimintasuunnitelman suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Osallistamisen ja vammaisnäkökulman valtavirtaistamisen menetelmissä on kyse esteettömyydestä laajassa merkityksessä – myös asenteiden osalta.

norden

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

www.norden.org

ISBN 978-92-893-4274-2 (PRINT)
ISBN 978-92-893-4275-9 (PDF)
ANP 2015:738